

از دل‌الچ و انتقاب همسر

مریم کیوان پزوه

نشر ایچده سبز

احمد رضا افقوت

نشر ایچده سبز

سرشناسه:	کیوان پژوه، مریم، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	ازدواج و انتخاب همسر/مریم کیوان پژوه؛ با همکاری و راهنمایی احمد رضا اخوت.
مشخصات نشر:	تهران: ایده سبز، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری:	۲۱۵ ص.
شابک:	978-600-93285-5-0
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
زبان:	کتانامه.
موضوع:	همسرگزینی -- جنبه های مذهبی -- اسلام
موضوع:	زناشویی (اسلام)
شناسه:	اخوت، احمد رضا، مصحح
ردیف کتابخانه:	۱۳۹۳ الف ۹۷/ک/۵/۲۵۸۲۵ BP
ردیف دی:	۲۹۷/۷۲۵
شماره کتابخانه:	۳۱۱۳۸۳۲

ازدواج و انتخاب همسر

نویسنده: مریم کیوان پژوه
با همکاری و راهنمایی «احمد رضا اخوت»

طراحی جلد: مسلم یاری خواه
صفحه آرای: مجتبی ملکی خیمه سری
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۸۵-۵-۰

چاپ اول: ۱۳۹۳
شمارگان: ۱۱۰۰
قیمت: ۹۵۰۰ تومان

nashr_ideh_sabz@yahoo.com
http://nashr-ideh-sabz.blogfa.com

(همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است)

فهرست

۹

پیشگفتار

بخش اول: خودشناسی مقدمه‌ای برای همسرشناسی فصل اول: شناخت انسان

۱۴

حقیقت انسان^۱

۱۵

غرض از شناختن انسان

۱۵

۱- انسان بعنوان یک موجود خدای تعالی

۱۶

۲- ایجاد اُمت و جامعه

۱۷

۳- عبادت

۱۸

جعل زوجیت بری انسان

۱۸

۱- بررسی مفهوم زوجیت

۱۹

۲- مفهوم زوجیت در انسان

۲۲

غایت زوجیت در انسان

فصل دوم: غرض از ازدواج - تشکیل خانواده

۲۵

راز گرایش زن و مرد

۲۷

ضرورت ازدواج

۳۱

پیرامون واژه کفویت و عناصر آن در ازدواج

۳۲

۱- کفویت به عنوان شرط صحت یا شرط لزوم عقد نکاح

۳۳

الف و ب- اسلام و ایمان

۳۱

ج- تمکن زوج در پرداخت نفقه

۳۴

۲- کفویت به عنوان مشخصات زوج مناسب

فصل سوم: مختصات خانواده اسلامی و جایگاه زن و مرد در جامعه و خانواده

۳۵

مختصات خانواده اسلامی

۳۶

۱- ضرورت تشکیل خانواده به هنگام ازدواج

۳۷

۲- «خانه» ضرورتی برای تشکیل خانواده

۳۹	خانواده آرمانی در قرآن
۳۹	۱- وجود محبت در جمع خانواده اسلامی
۴۱	۲- مبانی روابط در خانواده آرمانی
۴۱	۳- مبانی حقوقی و اخلاقی در روابط خانواده آرمانی
۴۳	شناخت جایگاه زن و مرد در جامعه و خانواده
۴۳	۱- وجود تفاوت بین زن و مرد
۴۵	۲- تکلیف، نقش‌ها و شغل‌ها
۴۶	الف- رابطه بین نقش‌ها و شغل‌ها
۴۸	ب- نقش‌ها و شغل‌ها
۵۰	۲- هدف برنامه زندگی
۵۳	۴- نقش زن و مرد در زندگی
۵۴	۵- وظایف و مسئولیت‌ها در زندگی با توجه به تفاوت‌هایشان
۵۴	الف- حکم و تکلیف مشترک زن و مرد در اسلام
۵۵	ب- وظایف و تفاوت‌های زن و مرد در جامعه
۵۷	ج- وظایف و تفاوت‌های زن و مرد در خانواده
۶۳	د- وظایف مخصوص مرد در زندگی
۶۹	ه- وظایف مخصوص زن در زندگی
۷۲	و- رفتارهای فراوظیفه‌ای در بین زن و مرد

بخش دوم: ازدواج

فصل اول: انتخاب همسر

۷۳	اهمیت انتخاب صحیح
۷۵	روش انتخاب همسر
۷۶	انواع همسویی (بررسی ابعاد مختلف انتخاب همسر)
۷۸	۱- انسانی: الف- جنسیت و شئون هر کدام
۷۹	۱- انسانی: ب- گرایش‌ها و تمایلات دینی و اعتقادی
۸۳	۱- انسانی: ب- گرایش‌ها و تمایلات دینی و اعتقادی: (۱) ایمان
۸۴	۱- انسانی: ب- گرایش‌ها و تمایلات دینی و اعتقادی: (۲) تقوا
۸۹	۲- اقلیمی: الف- اجتماعی: (۱) جامعه
۹۰	۲- اقلیمی: الف- اجتماعی: (۲) خانواده
۹۱	۲- اقلیمی: ب- طبیعی: (۱) طبیعت فرد
۹۲	۲- اقلیمی: ب- طبیعی: (۲) طبیعت محیط

۹۳	۳- شخصیتی
۹۳	الف- اخلاق
۹۴	ب- خودشناسی طرف مقابل
۹۷	ج- حیا
۹۸	د- قناعت
۹۸	ه- صداقت
۱۰۰	و- امانتداری
۱۰۱	ز- تندخویی و عصبانیت
۱۰۱	ح- حساسیت، غشی و بیان احساسات
۱۰۲	د- سلامت روانی
۱۰۳	ی- کنترل شخصیت
۱۰۴	۴- سایر خصوصیات
۱۰۴	الف- تحصیلات و جایگاه فزیم و هوشمندی
۱۰۵	ب- مهارت و کارایی
۱۰۶	ج- خص فکر سیاسی
۱۰۶	د- همتایی و تناسب
۱۰۷	ه- تفاوت سنی
۱۰۸	و- نگرش صحیح نسبت به مشکل و
۱۰۹	ز- هوش هیجانی
۱۱۰	ح- همتایی و تناسب در آینده با توجه به شغل و تمایل در طرف
۱۱۱	شناخت همسر
۱۱۱	۱- شناخت همسر به لحاظ نظری
۱۱۱	۲- شناخت همسر به لحاظ عملی
۱۱۱	۳- جلسات گفتگو و آشنایی و طرح سؤال
۱۱۴	الف- سؤالات در زمینه اعتقادی
۱۱۱	ب- سؤالات در زمینه صفات شخصیتی
۱۲۱	ج- سؤالات در زمینه شناخت جنس مخالف و همسر آینده
۱۲۱	د- سؤالات در زمینه اقلیم، شهر و خانواده
۱۲۳	ه- سایر سؤالات
۱۲۴	۴- تحقیقات
۱۲۶	تعارض ها
۱۳۱	نتیجه

فصل دوم: مراحل ازدواج

۱۳۵	مهریه
۱۳۵	۱- معنای مهریه
۱۳۷	۲- فلسفه مهریه
۱۴۱	میزیه
۱۴۱	مراسمات
	ضمیمه
۱۴۳	تفاوت و فرعیات بدن
۱۵۲	۱. انسان و خلیفه الله
۱۵۸	۲. ائمه کرامه
۱۶۴	۳. عبادت
۱۶۷	۴. مبدا آفرینش زن و مرد
۱۶۸	۵. سر وجود و سرها زن و مرد
۱۶۹	۶. معنای کاربرد کلمه عفت برای یک صنف در قرآن
۱۷۳	۷. قهر در فرمان مهر
۱۷۶	۸. احکام مختص و احکام مشترک زن و مرد در اسلام
۱۷۸	۹. تفاوت عقلی بین زن و مرد
۱۸۰	۱۰. فعالیت اجتماعی
۱۸۵	۱۱. دو خصلت ویژه در آفرینش زن
۱۸۵	۱۲. هماهنگی عقل و دل (ایمان: عقد قلب و عمل)
۱۸۸	۱۳. صلابت بدن یا سلامت قلب
۱۹۱	۱۴. نقش دعا در رسیدن به تکامل
۱۹۳	۱۵. معنای قیمومیت مرد
۲۰۲	۱۶. داستان ملکه سبا در قرآن
۲۰۳	۱۷. نگرش اسلام به زن
۲۰۴	۱۸. فعالیت اجتماعی زن

پیشگفتار

رسول خدا (ص) می‌فرماید: مَنْ نَكَحَ اللَّهَ وَأَنْكَحَ اللَّهَ، اسْتَحَقَّ وَلَايَةَ اللَّهِ "آنکه برای خدا ازدواج می‌کند و برای خداوند می‌گردد، وسیله ازدواج دیگران محض خدا قدم برمی‌دارد" استحقاق قرار گرفتن در ولایت خدا را پی می‌کند.^۱

موضوع ازدواج، موضوعی است که بسیار به افراد بشر را در دوره‌ای از طول زندگانی، مشغول به خود خواهد کرد. ازدواج و انتخاب، یکی از جمله مهم‌ترین انتخاب‌های هر فرد در زندگی‌اش می‌باشد که اگر انتخابی صحیح و از جانب یک فرد بالغ آماده ازدواج انجام گیرد به سرانجامی نیکو خواهد انجامید و اگر نه، زندگی دو انسان بالغ را به همراه دو خانواده تحت تأثیر قرار خواهد داد؛ در صورتی که هر یک از این دو نفر ممکن بود با انتخابی درست و فکر شده به سعادت می‌رسد، دست یافتنی، زندگی بر اصول صحیح برقرار باشد و از همان ابتدا درست عمل شود هر چه از زمان ازدواج می‌گذرد، مودت بین دو نفر هم بیشتر خواهد شد.

با توجه به ضرورت ازدواج و عدم امکان گریز از آن و همچنین با توجه به اهمیت بسیار انتخاب فردی مناسب برای زندگی، شروع به مطالعه و پرس و جو در زمینه ازدواج و همسر نموده و تحقیق حاضر شکل گرفت.

با توجه به اینکه در ازدواج، با طیف‌های مختلفی از انسان‌ها مواجه هستیم و بررسی مسائل مربوط به همه طیف‌ها در یک تحقیق امکان‌پذیر نیست در این نوشتار روی

سخن با کسانی است که می‌خواهند انتخابشان بر اساس رضایت خدا باشد. پس انسان را از ابتدای خلقتش در نظر می‌گیریم که حقیقت ذات او چیست و هدف خلقت او چه بوده و آیا اعمال انسان که ازدواج یکی از آنهاست باید در راستای هدف خلقت او باشد؟ آیا ازدواج می‌تواند کمکی به کمال انسان کند؟ یا صرفاً امری است برای گذران عمر و پرخگویی به برخی نیازها؟

با دقتی کوتاه در اوصاف الهی که هیچ کاری را بی‌هوده و عبث انجام نمی‌دهد و اینکه تا چه اندازه خلقت انسان در نزد خدا با اهمیت و پرارزش بوده که خود را «أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ» (بهترین مخلوق) نامیده، معلوم می‌شود که امکان ندارد امری مهم و کلیدی در زندگی، همچون ازدواج، صرفاً برای گذران عمر بوده باشد و هیچ نقشی در رشد و کمال انسان نداشته باشد. پس می‌توانیم بگوییم که هیچ کارش عبث نیست از بنده‌اش انتظار داشته باشد که بعضی کارها بدون در نظر گرفتن هدف خلقتش انجام دهد؟

با این وصف بطور برجسته می‌بینیم که ازدواج سبب رشد طرفین باشد؟ می‌توانیم بپرسیم که در انتخاب همسر مناسب، هر یک از طرفین چه مطالبی را باید بدانند؟ چه شناختی را در چه زمینه‌هایی داشته باشند و کدام یک از اینها را در موضوع انتخاب همسر باید مدنظر قرار دهند؟

معنای حقیقی کفویت چیست؟ به چه شناختی که هر کس از خود دارد چطور باید کفو خود را بشناسد؟ آیا این مسائل را مباحثی که در کتاب‌های روانشناسی و ازدواج مطرح می‌کنند و این ملاک‌هایی که می‌دهند سبب کفویت است؟ یا زن و مرد را به سمت همسانی می‌کشانند؟ مگر این دو یکسانند؟ خواهیم تمام نظرها را یکسان کنیم و دنبال کسی باشیم که بیشتر شبیه ما باشد؟ مگر می‌شود در همه مسائل پسر و دختر شبیه باشند؟ و یا اینکه لاقط سعی کنیم مثلاً در هشتاد درصد در صفات یکسان داشته باشند؟ اصلاً آیا باید این دو شبیه باشند و یا چون دو جنس مختلف، کاملاً متفاوت؟ در چه مواردی تناسب داشته باشند و در چه مواردی نیازی به تناسب و تشابه نیست و نمی‌توان اصلاً انتظار تشابه داشت؟

قدم اول این است که هر یک از دو جنس زن و مرد را بشناسیم و تفاوت‌ها و شباهت‌هایی را که در اصل وجود و فطرت آنها نهاده شده بفهمیم. و قبل از آن ضروری بر شناخت انسان می‌کنیم و اینکه مذکر و مؤنث بودن چه تأثیری در انسانیت دارد و آیا

اصلاً تأثیری دارد؟ آیا هر یک از زن و مرد به تنهایی می‌تواند مسیر کمال را پیماید و از این نظر الزامی بر همراهی جنس مخالف نیست؟ کدامیک سریع‌تر این راه را طی می‌کند؟ و یا حتماً باید هر دو با هم به کمال انسانیت برسند و هر کدام بدون دیگری، کمالش ناقص است؟

بنابراین بررسی دو عنصر محوری لازم می‌باشد: (۱) شناخت اصل انسانیت که حقیقت مشترک بین زن و مرد است (۲) هویت صنفی هر کدام که واقعیت مختص به اوست که هیچ مبدأ یا تشخیص صحیح آن حقیقت مشترک و هویت مختص، صالح‌تر از خداوند نمی‌باشد.

نوشته حاضر در بخش اصلی شکل گرفته است. بخش اول با عنوان خودشناسی مقدمه‌ای برای خودشناسی می‌باشد که به شناخت انسان و هویت صنفی زن و مرد می‌پردازد. در این بخش معلوم می‌شود که هر کدام از طرفین لازم است قبل از ازدواج چه چیزهایی را یاد گرفته باشند و شناخت‌هایی را داشته باشند. پس از اینکه هر کسی خود را و کرامت وجودی خود را شناخت در بخش دوم به مقوله انتخاب همسر و شناخت طرف مقابل می‌پردازیم؛ تا انشاالله کسی نتواند خود را بشناسد. پس از آن بطور مختصر راجع به مقوله ازدواج و لوازم آن نیز به‌تفصیل برگزاری آن پرداخته می‌شود.

اثبات هر عنوان مطرح شده و اینکه این مطالب از کدام منبع برداشت شده است، در پایان تحقیق به تفصیل از متن اصلی آورده شده است که بصورت عدد در داخل پرانتز مشخص شده است.

قبل از شروع به گفتگو و بحث راجع به شناخت زن و مرد، می‌توانیم سوالاتی را مطرح کنیم که قطعاً ذهن خیلی‌ها را مشغول کرده است: چرا با وجود اینکه مردان، زنان، نسبت به زمان‌های گذشته، کلاس و آموزش تفاوت‌های زن و مرد خیلی بیشتر شده، ظاهراً باید شناخت دختر و پسر از هم بیشتر شده باشد. درحالی که در گذشته این شناخت‌ها نبود و زوج‌ها با اختلافات کمتری با هم زندگی می‌کردند. اما امروزه زن و مرد در زندگی با مشکل مواجه می‌شوند؟

جامعه امروز دچار افراط در شناخت شده؛ فقط سعی می‌کند که جنس مرد را به زن و جنس زن را به مرد بشناسند؛ بدون اینکه اخلاق را نیز تصحیح کند. آن میزان شناختی که لازم است زن و مرد از هم داشته باشند تا با هم زندگی کنند همه در قرآن هست.

یعنی همان مقدار که قرآن فرموده کافیست. اگر کسی اخلاق داشته باشد حتی اگر مثلاً نداند که جنس مرد در ساخت تصویر سه بعدی قوی‌تر از زن است می‌فهمد که اگر زن در پارک کردن اتومبیل کند است نباید به او با طعنه بگوید «تو هیچ وقت راننده نمی‌شوی»؛ ولی ممکن است این شناخت را از زن و مرد داشته باشد اما نتواند به آن عمل کند. الآن فشار روی شناخت است؛ درحالی که باید روی اخلاق باشد. با این شناخت افراطی، اضطراب مردم را زیاد می‌کنند و می‌فهماند که تو کاری نمی‌توانی بکنی.

بنابراین آنچه که بیشتر از دانستن، اهمیت دارد عمل به دانسته‌هاست. خواندن این مطالب و کتاب زن و مرد و تفاوت‌هایشان در صورتی در زندگی مؤثر خواهد بود که به آن یاد کنیم و عمل کنیم.

بعد از همسر و راهنمایی صمیمانه آقای «احمد رضا اخوت» (استاد دانشگاه تهران) تشکر می‌مایم؛ زیرا در صورت فقدان رهنمودهای ایشان، نویسنده در این راه قادر به گردآوری و تدوین و تدوین کتاب حاضر به این شکل نبود. همچنین از همکاری همسر گرانقدرم برای چاپ این صمیمانه متشکرم.

خاطر نشان می‌گردد مطالب این کتاب، کمک بسیاری در انتخاب صحیح همسر به بنده نمود تا در زمان کمتر به میان آید. از روی ازدواج برسم و قادر به انتخاب مورد مناسب باشم.

با امید به بهبود زندگی همه جوانان بسم الله...